

Norges Vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 OSLO

Du čuihus/Deres ref:	Min čui./Vår ref	Arkiivačoavdda/Arkivkode	Beaivi/Dato
	2015/1111-30	K54	17.11.2017

Høringsuttalelse til revisjonsdokument for Guolas vassdraget - Kåfjord kommune

1 Innledning og kort om høringsprosessen i kommunen

Kåfjord formannskap vedtok i sak 71/14 å kreve revisjon av konsesjonsvilkårene for Troms Kraft Produksjon AS' konsesjon til regulering og overføring i Guolasvassdraget. Revisjonssak ble åpnet ved NVEs vedtak av 20. juni 2016. Troms Kraft Produksjon AS (heretter «TK AS») har utarbeidet et revisjonsdokument datert 15. mai 2017.

Revisjonsdokumentet er ment å være et svar på de krav Kåfjord kommune har fremsatt i revisjonskravet, som representant for allmenne interesser som er berørt av reguleringen.

Denne høringsuttalelsen er vedtatt av formannskapet i Kåfjord kommune 17.11.17.

Kåfjord kommune startet prosessen med innhenting av dokumentasjon om reguleringa i 2010. Det ble avholdt folkemøter, møter med lokale lag og foreninger, møte med offentlige myndigheter som Fylkesmannen i Troms, Troms fylkeskommune og NVE. Prosessen endte med formannskapets vedtak i sak 71/14. Etter at revisjonssak ble åpnet i 2016, har det vært avholdt møter med Kåfjord fiskarlag, Indre Kåfjord grunneierlag og Kultur og næring i Indre Kåfjord.

2 OVERORDNET OM REVISJONSDOKUMENTET

2.1 Rammene for revisjon

Kåfjord kommune ønsker å klargjøre at en revisjonssak omfatter skader og ulemper som er en følge av reguleringen. Det er ikke et krav om at disse skadene og ulempene skal være «uforutsette (...) det vil si eventuelle ulemper og negative konsekvenser som ikke ble vurdert på konsesjonstidspunktet», slik det utlegges i revisjonsdokumentet på side 7. Revisjon er et verktøy

Poastačujuhuse/Postadresse:
Postboks 74, 9148 Olderdalen

Fitnančujuhuse/Besøksadresse:
Øverveien 2, 9146 Olderdalen

Telefovdna/Telefon Sentralbord:
77 71 92 00

Bánkokontu/Bankkonto:
4785 07 00024

E-poasta/E-post:
postmottak@kafjord.kommune.no

Interneahtta/Internett:
www.kafjord.kommune.no

Organisašuvdnanr/Org.nr:
940 363 586

for å modernisere og ajourføre konsesjonsvilkårene, og et slikt behov kan oppstå bl.a. som følge at et annet syn på natur- og miljøverdier i dag enn da konsesjonen i sin tid ble gitt. Man kan ha vært fullt klar over skadevirkningene da konsesjonen ble gitt, men synet på de verdiene som ville bli skadelidende sto tilbake for andre hensyn, som kraftforsyning og elektrifisering. Da vassdragsreguleringsloven ble endret i 1992 skrev departementet følgende i proposisjonen til Stortinget:

«Uansett må det avgjørende være at det åpenbart er behov for revisjon av vilkår etter en periode på 20–30 år, et behov som er særlig stort for konsesjoner av noe eldre dato.»

Kommunen understreker at reguleringen og kraftanlegget har vært i drift siden 1971, hele 46 år, uten restriksjoner i kjøringen av kraftverket eller med minstevannføring. Noen av resultatene av dette er beskrevet i kommunens revisjonskrav. De nye vilkår som skal utredes og vedtas i en revisjonssak, vil være bestemmende for naturmiljøet og lokalsamfunnet i Kåfjorddalen i minst 30 år til. Vilkårene må følgelig både bøte på de skader og ulemper som *har* oppstått, og som kan bøtes på med tiltak som gir positiv kost/nytte, men også ta høyde for den *fremtidige* utviklingen i reguleringsområdet.

I dagens og enda mer i framtidens kraftsystem vil effektkjøring være økende. Det antatt økte behovet for effektuttak vil også påvirke kjøringen av Guolasjohka kraftverk, og kraftverket kjører allerede i dag på mye effekt. Det vil være pristopper i timer der effektuttaket er høyt. Det vil gi økte inntekter for TK, men større skader og ulemper for naturen, ettersom hurtig oppkjøring og nedkjøring medfører vannstandsendringer som er negative nedstrøms utløpet av kraftverket. I tillegg påvirker effektkjøring reguleringsmagasinet. Kommunen krever at de nye reviderte vilkårene også tar høyde for ulemper som kan oppstå ved en økt effektkjøring av kraftverket, altså at vilkårene settes basert på antatt økt effektkjøring av kraftverket i fremtiden. Det er sentralt at de vilkår som nå skal vedtas er robuste i møte med endret manøvrering i fremtiden slik at naturmiljøet ivaretas på best mulig måte. Kåfjord kommune viser til høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Troms, datert 1. november 2017, der det heter:

«Fylkesmannen vil også understreke at Guolasjohkareguleringen og kraftverket i Kåfjord er det mest sentrale produksjonsanlegget i Troms for å imøtekomme fremtidig økt forbruk og forventete store forbrukstopper i løpet av et døgn.»

Selv om dette antakelig kan modifiseres noe med nye kraftoverføringslinjer i området, vil som nevnt vilkårene være bestemmende for Guolasjohka i minst 30 år til. Gitt elvas sentrale betydning for lokalsamfunnet i Kåfjorden er det avgjørende at lokalbefolkningen og de allmenne interesser har tillit til at den revisjonsprosessen som nå gjennomføres er grundig. Som flere høringsparter har påpekt, er kunnskapsgrunnlaget svakt for blant annet fisk og fiske knyttet til elva og magasinet. Da reguleringen ble gitt konsesjon i 1968 ble det ikke gjort undersøkelser av fiskets betydning for innbyggerne i Kåfjorddalen eller av størrelsen på fangsten av de ulike fiskeartene. Det er avgjørende med en utredning av dette temaet som baserer seg på oppdatert kunnskap og også lokal erfaringskunnskap for at prosessen skal inngi den nødvendig tillit hos

lokalbefolkningen når reviderte vilkår er besluttet. Dette utdypes nærmere nedenfor i punkt 3.2 om fisk og fiske.

2.2 Vannforskriften

I regional vannforvaltningsplan for Troms er Kåfjordelva og reguleringsmagasinet inndelt i vannforekomster. Den økologiske tilstanden i dag er følgende for elvevannsforekomstene i Kåfjordelva:

- Guolasjohka (206-30-R):
Moderat (endring i vannføring)
- Kåfjordelva oppstrøms Oterholmen (206-35-R):
Dårlig (fisk - observert tilstand), **Dårlig** (endring i vannføring)
- Kåfjordelva Kraftverket – Oterholmen (206-82-R):
Dårlig (fisk - observert tilstand), **Moderat** (endring i vannføring)
- Kåfjordelva nedstrøms kraftverket (206-83-R):
Dårlig (fisk - observert tilstand), **Moderat** (endring i vannføring)

Det økologiske miljømålet for disse vannforekomstene – med unntak for Kåfjordelva oppstrøms Oterholmen – er satt til Godt Økologisk Potensial. Dersom tilstanden fraviker fra miljømålet, må det gjennomføres tiltak for å bedre den økologiske tilstanden i vannforekomstene.

I den regionalt godkjente planen var det for de fire angitte vannforekomstene ovenfor foreslått vilkårsrevisjon, variabel driftstilpasset minstevannføring og minstevannføring for å oppnå GØP.

Da den regionale planen ble godkjent av Klima- og miljødepartementet (KLD) 4. juli 2016, ble miljømålene godkjent, men mulige produksjonsreduserende tiltak som inngår som grunnlag for miljømålet, er likevel ikke godkjent. Tiltak som kan inngå i miljømålet er kun tiltak som ikke kan medføre produksjonsreduserende tiltak. Kåfjord kommunes syn på dette er følgende:

De endelig godkjente planene er retningsgivende for sektormyndighetenes enkeltsaksbehandling. På samme måte som at NVE og andre sektormyndigheter må vurdere kost/nytte der miljømålet er godkjent med produksjonsreduserende tiltak, må NVE og OED vurdere kost/nytte av produksjonsreduserende tiltak også der miljømålet ikke forutsetter det. Det følger av vannforskriften, som gjelder for NVEs saksbehandling. Det følger også av at KLD har bestemt at miljømålet for de vannforekomstene som ikke er på vedlegg 2 og 3 er GØP=dagens tilstand. Imidlertid er det et minstekrav for GØP med «fungerende akvatisk økosystem». Det må derfor gjennomføres tiltak dersom vannforekomstene ikke har fungerende akvatisk økosystem.

I godkjenningsbrevene er det forutsatt at det først er i enkeltsaksbehandlingen av konkrete tiltak at kunnskapsgrunnlaget for å vurdere kost/nytte vil være godt nok. Vannforvaltningsplanene er fra mange hold kritisert for ikke å være basert på god nok kunnskap. Kommunen er enig i at det kan være tilfellet for foreslåtte tiltak i mange vassdrag. Det betyr at sektormyndighetene må foreta en selvstendig og reell vurdering av mulig kost/nytte ved produksjonsreduserende tiltak uavhengig av om det foreligger godkjenning av slike tiltak i KLDs godkjenningsvedtak. Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at beslutninger som berører naturmiljø skal treffes basert

på «*vitenskapelig kunnskap*». Bestemmelsene supplerer forvaltningens utredningsplikt i forvaltningsloven § 17. NVEs saksbehandling kan ikke basere seg på KLDs vedtak, som ikke er basert på et oppdatert kunnskapsgrunnlag. Kåfjord kommune krever derfor at alle de tiltak som er foreslått om minstevannføring og variabel, driftstilpasset minstevannføring gjennom kraftverket, skal vurderes i revisjonssaken. Videre krever kommunen at NVE klargjør og konkretiserer miljømålene, med utgangspunkt i at GØP forutsetter fungerende akvatisk økosystem.

3 DETALJERT OM REVISJONSDOKUMENTET

3.1. Innledning

I kapittel 8 gjennomgår TK de krav som er stilt i kommunens revisjonskrav. TK skriver på side 69 at «*[i]ngen andre aktører enn Kåfjord kommune har reist krav i forbindelse med revisjonen*». Kommunen vil derfor påpeke at det er hentet inn informasjon fra de allmenne interesser i og rundt vassdraget før revisjonskravet ble utarbeidet, og denne informasjonen danner grunnlag for kommunens revisjonskrav. Kåfjord kommune har hatt en hyppig dialog med interessenter siden prosessen startet i 2010, bl.a. med flere folkemøter med god oppslutning. Kommunen ivaretar de allmenne interesser i revisjonssaken. I tillegg til kommunens høringsuttalelse har andre berørte sendt høringsuttalelser til NVE. Hele Kåfjord-samfunnet står bak et krav om revisjon av vilkår på bakgrunn av de skader og ulemper reguleringen har ført med seg. Dette utdypes nedenfor.

Kommunen mener at faktisk produksjon det enkelte år er tall som skal oppgis i revisjonsdokumentet. Da konsesjonen ble gitt var den basert på forutsetning om en produksjon på 280 GWh i året.¹ I Nasjonal gjennomgang 2013/49 kan vi lese at middelproduksjonen er 340 GWh/år.² Kommunens syn er at det økte tilsiget til magasinet og bekkeinntakene ikke udelt bør komme produsenten til gode, men at det også må komme miljøet til gode. Den økte – og økende – nedbøren var ikke en forutsetning da beslutningen om utbyggingen ble truffet. Det er heller ikke gjennomført store investeringer basert på den økte produksjonen. Prediksjonen er at tilsiget også vil øke i årene fremover. I rapport 49/2013 er det oppgitt at man ved å skifte ut tilsigsserien 1971 – 2000 med tilsigsserien 1981 – 2010 øker det beregnede tilsiget med 3,8 % i Troms fylke. Ved oppdatering av tilsigsserien vil minstevannføringer basert på Q95 øke i forhold til tidligere tilsigsserie, slik at dette vannet kan komme til nytte for miljøet. Kåfjord kommune mener det må ses på en løsning med en fast vannføring sommer og vinter og en andel av økt minstevannføring basert på Q95 når tilsigsserier oppdateres. Dermed sikres det at en andel av økt tilsig legges til en fast vannføring og kommer miljøet til gode i fremtiden.

---

¹ Se St.prp. nr. 55 1967–1968 på side 2.

² Side 266 i 49/2013.

3.2 Fisk og fiske

3.2.1 Innledende bemerkninger

Innledningsvis understreker kommunen at den i all hovedsak støtter det som fremgår i høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Troms, datert 1. november 2017, når det gjelder fisk og fiske i Kåfjordelva. Når det gjelder minstevannføring og andre vannføringsrestriksjoner utdypes dette i punkt 3.3 og 3.4 nedenfor.

Fisk og fiske er et meget viktig tema for kommunen i revisjonssaken. Bakgrunnen for det er at Kåfjord-samfunnet før reguleringen baserte verdiskaping og identitet på fiske i Guolasjavri, Guolasjohka og i fjorden. Kommunen viser her til høringsuttalelsene fra Øyvind Rundberg, Indre Kåfjord grunn og elveeierlag (IKGE), Kultur og næring i Indre Kåfjord, FNF Troms m.fl.

Videre er anadrom fisk kilde til næringsvirksomhet gjennom salg av fiskekort og for lokale reiselivsbedrifter. Det faktum at kunnskap om fiskebestandene ikke har vært systematisert, har også gjort det vanskelig å fremme konkrete krav og tall knyttet til tap av fisk og fiske.

En hovedutfordring når det gjelder fisk er det svake kunnskapsgrunnlaget. Det ble gjennomført få undersøkelser om tilstanden for fisk og fiske i Kåfjordelva før reguleringen. Også NINA-rapporten fra april 2017 slår fast at «*kunnskapsgrunnlaget om bestandsstatus for laks, sjøaure og sjørøye i Kåfjordelva er svakt.*»³ På dette punktet støtter kommunen seg også til Fylkesmannen i Troms, som i sin uttalelse påpeker at kunnskapsgrunnlaget ikke tilfredsstillende kravene i naturmangfoldloven (nmfl.) § 8. Det understrekes at bestemmelsen også innlemmer lokal kunnskap basert på erfaringer, herunder samisk bruk, og kommunen mener det ikke er innhentet kunnskap fra lokale brukere som oppfyller dette kravet. Kåfjord kommune viser til det som fremkommer om dette i FNF Troms' høringsuttalelse til revisjonsdokumentet.

Sett i lys av at Kåfjordelva har hatt selvreproduserende bestand av sjørøye, må det stilles strenge krav til kunnskapsgrunnlaget. Verdien av en slik bestand vil nemlig være viktig både regionalt og nasjonalt, og kravet til kunnskapsgrunnlaget vil dermed stilles tilsvarende høyere, jf. nmfl. § 8s ordlyd.

Kommunen ser det som positivt at TK har engasjert NINA til å utarbeide rapporten «*Vurdering av bestandsstatus for sjøvandrende laksefisk og forventet effekt av ulike fysiske og hydrologiske tiltak*» for Guolasjohka kraftverk. Imidlertid mener kommunen at rapporten har en del begrensninger.

---

³ Bl.a. omtalt i oppsummeringen av rapporten på side 51.

Rapporten baserer seg på en gjennomgang av *eksisterende kunnskap* om fiskebestandene i vassdraget, se NINA-rapporten på side 8. Det er følgelig ikke innhentet ny kunnskap for formålet. Kommunen anser det som vesentlig at det innhentes ny kunnskap for å avklare bestandsstatus for de ulike fiskeartene. Det understrekes i NINA-rapporten at det ikke er detaljkunnskap om habitatforhold som flaskehals eller om status for sjørøye. Slik kommunen forstår det, er flaskehals for fiskeproduksjonen som knytter seg til habitatforhold ikke kartlagt i detalj. De begrensede faktorer som er undersøkt begrenser seg dermed til hydrologiske flaksehalser. Kommunens syn er at flaksehalser også knyttet til habitater må kartlegges, jf. nmfl. § 8.

NINAs rapport har den svakhet at den er basert på eksisterende kunnskap. Slik kommunen forstår det, er det ikke innhentet ny kunnskap om vassdraget som en del av revisjonssaken. Kommunens syn er at det ikke er tilstrekkelig og det bes om at bedring av forholdene for fisk pålegges utredet gjennom nye undersøkelser av bestandsstatus, kartlegging av flaskehals mv. Som nevnt har nåværende vilkår virket i nær 50 år og nye reviderte vilkår vil minst fungere i 30 år til. Det er derfor avgjørende at kunnskapen innhentes nå; hvis ikke vil den gå tapt frem mot en ny vilkårsrevisjon. Det forutsettes at NVE pålegger dette som et tiltak i revisjonsprosessen, og at det ikke kun henvises til at hjemmel for slike undersøkelser vil være del av nye standardvilkår. En undersøkelse av fiskebiologiske forhold vil kunne få betydning for de vilkår som nå skal revideres, og dersom undersøkelsene først pålegges etter revisjonen, har sektormyndigheten etter kommunens syn begrenset med virkemidler for å endre vilkårene som følge av resultatet av slike fiskeundersøkelser.

3.2.2 Krav om nye undersøkelser

Kommunen mener i likhet med Fylkesmannen at NINA-rapporten er utilstrekkelig som grunnlag for å treffe vedtak om nye konsesjonsvilkår for Guolasjohkareguleringen. Fylkesmannen skriver at «*diagnosen for vassdraget [er] upresis*».⁴ Kåfjord kommune støtter dette. Konsesjonsvilkårene blir en slags «behandling» for å bedre diagnosen, men når diagnosen er upresis, kan man heller ikke skrive ut den riktige «medisinen» i form av nye vilkår. Kommunen slutter seg derfor til Fylkesmannen uttalelse og krever en utredning av fiskeforhold i tråd med miljødesignhåndboka og de krav som stilles til kunnskapsgrunnlaget i nmfl. § 8. Det er viktig at også betydningen av redusert vanntemperatur utredes.

Kåfjord kommune krever at NVE om å pålegge TK nødvendige undersøkelser og overvåking for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget som en del av revisjonsprosessen.

---

⁴ Side 4.

3.3 Minstevannføring

3.3.1 Innledende bemerkninger

Kommunen krevde minstevannføring fra reguleringsmagasinet og driftstilpasset vannføring gjennom kraftverket, primært av hensyn til fisk og fiske. Fra kommunens revisjonskrav for 2015 siterer vi:

«Hovedformålet med en revisjon av konsesjonsvilkårene for Guolasjohka er for Kåfjord kommunes del å bedre miljøforholdene i vassdraget, for fisk og øvrig naturmangfold.

Det er fra kommunens ståsted sentralt å avklare om pålegg om minstevannføring både oppstrøms og nedstrøms kraftverket og miljøtilpasset driftsvannføring nedstrøms, kan bidra til å bedre forholdene for de ulike fiskebestandene som er påvist i vassdraget, slik at man kan få tilbake selvproduserende bestander av laks og sjørøye og bedre vilkårene for bestanden av sjøørret.

Videre ønsker kommunen å begrense effektkjøringen i Guolasjavri, som er reguleringsmagasinet for Guolasjohka kraftverk. Målinger ved målepunkt Holmbru – nedstrøms kraftverket – viser store vannføringsvariasjoner. Effektkjøring medfører tidvis tørrlegging av elva, som igjen fører til gjengroing av elveleiet og fiskedød.»

Kommunen krever at NVE vurderer alle krav om minstevannføring som Kåfjord kommune har fremmet. TK har naturligvis en interesse i at slike krav ikke pålegges, og kommunen anmoder om at de beregninger som er gjort fra TKs side ved slike krav, vurderes av NVE på uavhengig grunnlag.

3.3.2 Minstevannføring fra Guolasjavri

TK avviser kommunens krav om minstevannføring fra reguleringsmagasinet fordi det etter TKs vurdering ikke gir positiv kost/nytte med vannslipp fra magasinet. Det fremgår på side 71 i revisjonsdokumentet at TK benytter Q95 som minstevannføringslipp, og at minstevannføringen beregnes iht. siste 30 årsperiode for tilsig.⁵

Det fremgår at krafttapet er beregnet til 74 ,9 GWh/år gitt et vannslipp om sommeren på 1, m³/sek og om vinteren 1,5 m³/sek, som er et høyere vannslipp enn Q95 ifølge TKs beregninger

---

⁵ Det fremgår for så vidt ikke i revisjonsdokumentet hvilken periode de 30 årene refererer seg til. Kåfjord kommune legger til grunn av det er serien 1981 – 2010.

Et krafttap på 74,9 GWh/år er høyt både relativt og absolutt. Kommunen ber NVE om å se nærmere på hvilket behov det vil være for et så stort vannslipp som angitt i revisjonsdokumentet og om det kan være grunnlag for å se på positiv kost/nytte av et elv-i-elv-konsept. Kommunen forutsetter at NVE kontrollerer den beregnede Q 95 og det estimerte krafttapet, ettersom kommunen selv ikke besitter den hydrologiske kompetansen til å etterprøve dette. Kommunen viser også til de mulige alternativer som er skissert i FNF Troms' innspill når det gjelder strekningen nedenfor Guolasjavri.

3.3.3 Minstevannføring ovenfor kraftverksutløpet

Dersom NVE mener at det ikke er positiv kost/nytte ved slipp av minstevannføring fra dammen i Guolasjavri, er det aktuelt å vurdere strekningen mellom Sabetjohka og Hanskejohka, og strekningen mellom Hanskejohka til utløpet av kraftverket. Utfordringen på denne strekningen er at det lokale tilsiget er lite, og at det i tilfelle må skje vannslipp fra bekkeinntakene til kraftverket. Kommunen er usikker på om dette er vurdert som en mulig løsning, og ber NVE se nærmere på muligheten for slipp av vann fra inntakene på vestsiden av dalen.

I alle tilfelle viser kommunen til Fylkesmannens høringsuttalelse på side 8 der det heter: «*Fylkesmannen mener også at det må gjøres en reell vurdering om det er mulig å bedre miljøtilstanden på strekningen med det vannet som til enhver tid er tilgjengelig på strekningen (...).*» Kommunen støtter Fylkesmannen i dette og ber om at muligheten for dette utredes også med tanke på biotopforbedrende tiltak. Det samme gjelder mulige fysiske tiltak mellom Hanskejohka og kraftverksutløpet, se Fylkesmannens uttalelse på side 9.

3.3.4 Strekningen nedstrøms kraftverket

TK har nedenfor kraftverksutløpet (kanalen) et selvpålagt regime der det skal opprettholdes et minimum av vannføring gjennom vinteren. Det fremgår på side 75 i revisjonsdokumentet at «*det har forekommet avvik fra denne selvpålagte restriksjonen*». Selvpålagte krav er ikke tilstrekkelig for kommunens del fordi det ikke er sikkerhet for at disse følges i fremtiden. En økt lønnsomhet av effektkjøring kan også tilsi at et selvpålagt restriksjon innebærer et større inntektstap for TK, og kommunen anser det usikkert om restriksjonen da vil bli opprettholdt. Kommunen krever derfor at det pålegges en driftsvannføring i konsesjonsvilkårene. Kommunen har ikke selv en oppfatning av hvor høy denne bør være over året for å sikre gode forhold for produksjon og oppgang av anadrom fisk, men viser her til NINAs fagrappport som tilrår en minstevannføring på 2 m³/sek hele året, målt ved Holm bru. Kommunens syn er at det også bør vurderes en mer variabel vannføring for å i større grad simulere naturlige vannføringsforhold.

Et slikt krav vil redusere noe av fleksibiliteten i kraftverket, men er helt avgjørende for å sikre fiskebestandene i elva. Restriksjonen vil ikke medføre krafttap for TK, og vil ha vesentlig positiv nytte for miljøverdiene i og rundt elva.

3.3.5 Omløpsventil for å sikre driftsvannføring

Kommunen krever omløpsventil i kraftverket for å sikre driftsvannføring. Utfall av kraftverket er katastrofalt for fiskebestanden og kan medføre episoder som potensielt utradrer et helt årskull av bestanden. Dette er det tidligere oversendt bildebevis på. Paragraf 12 i naturmangfoldloven stadfester prinsippet om best tilgjengelig teknologi. Kommunens syn er at prinsippet tilsier at TK

pålegges å bygge omløpsventiler som sikrer angitt driftsvannføring. Uten et slikt pålegg kan driftsvannføringskravet i enkeltår bli illusorisk.

3.4 Begrensning i effektkjøring

Effektkjøringen i Kåfjord kraftverk er av NINA vurdert til å ha en «svært stor» påvirkningsgrad.⁶ Tendensen til effektkjøring med hurtige vannstandsendringer er stigende.⁷ Effektkjøringen påvirker forholdene nedstrøms og også kanalen ved kraftverksutløpet, der det er dokumentert at fisken går opp. Effektkjøringen påvirker også beiteforholdene for fisk i reguleringsmagasinet. I dag er det i mye større grad enn tidligere effektkjøring også om sommeren, se revisjonsdokumentet på side 32.

På bakgrunn av de store ulemper effektkjøringen medfører ber kommunen om at det settes restriksjoner på hastigheten på opp- og nedregulering. Det er tidligere foreslått at nedreguleringen kun skal være 5 % per time, se revisjonsdokumentet på side 41, der det fremgår at dette er et forslag til tiltak som tidligere er stilt. NINA foreslår at nedkjøringshastigheten reduseres særlig når restvannføringen er under 3 m³/sek. Kommunen har ikke selv mulighet til å utrede hva som bør settes som restriksjon, men understreker igjen at vilkårene som nå settes også må være robuste for å motvirke skader og ulemper av tiltakende effektkjøring i fremtiden.

4 ELVA SOM SOSIAL OG KULTURELL MØTEPLASS

Reetablering av elva som sosial og kulturell møteplass henger tett sammen med både økt fiskeproduksjon og estetiske virkninger for landskapet av økt vanddekt areal. I FNF Troms' høringsinnspill er dette temaet omtalt på side 3. Kommunen slutter seg til det som fremgår der, samt Miljøfaglig utredning sin rapport på tema biologisk mangfold og elva som kulturell møteplass.

5 FJORDFISKE OG ISLEGGING AV FJORDEN

I revisjonskravet har Kåfjord kommune påpekt at isdannelsen i Kåfjorden har økt betraktelig siden konsesjonen ble gitt. Dette skaper utfordringer for dem som bruker fjorden til fiske, og det kan også skape problemer for marint liv i fjorden. Det er også registrert gytefelt for torsk i Kåfjorden og det er ikke utredet hvordan økt islegging påvirker de marine forholdene i fjorden. I

---

⁶ Se NINA-rapporten på side 35.

⁷ Se Fylkesmannens uttalelse på side 10; antall episoder med raske endringer i driftsvannføring på over 2,5 m³/sek har variert fra færre enn 150 ganger i året til mer enn 350 ganger i året i perioden 2000 – 2016.

revisjonsdokumentet på side 60 bekrefter TK situasjonen, men det er ikke gjort utredninger fra konsesjonærs side av hvordan det endrede utslippsmønsteret av ferskvann til fjorden påvirker naturforholdene. I likhet med Fiskeridirektoratet⁸ krever Kåfjord kommune at NVE som en del av revisjonsprosessen pålegger TK å sørge for utredning av problematikken. Resultatet av en slik undersøkelse kan tilsi at effektkjøringen må reduseres ikke bare av hensyn til fisk og naturmangfold i vassdraget nedstrøms, men også av hensyn til livet i fjorden.

6 BIOTOPTILTAK

Biotoptiltak må ses i sammenheng med vannføring i elva. Biotoptiltak er nødvendig både av hensyn til fisk og av hensyn til rødlistede arter innenfor nedbørfeltene til reguleringen. Det er hele 84 rødlistede arter innenfor nedbørfeltet, jamfør side 82 utredning biologisk mangfold og elva som kulturell møteplass. På side 84 i revisjonsdokumentet skriver TK følgende:

«I tråd med miljødesignhåndboka bør habitattiltak først gjennomføres etter en kartlegging av habitatforhold og at habitatsmessige flaskehals er identifisert gjennom diagnosesystemet. En slik gjennomgang etter miljødesignmetodikken er ikke gjennomført på strekningen, og NINA har ikke hatt grunnlag for å foreslå konkrete tiltak. (...). Det vil være prematurt om revisjonsinstituttet skal gi pålegg om biotopforbedrende tiltak i Kåfjordvassdraget, all den tid kunnskapsgrunnlaget i dag ikke er tilstrekkelig til at fagutrederne ønsker å ta standpunkt i saken.»

Kåfjord kommune mener dette er en ansvarsfraskrivelse fra TKs side. Det er TK selv som har gitt premissene for den utredningen NINA har gjennomført, og når denne er begrenset til eksisterende kunnskap og uten kartlegging av habitatforhold, er det TK selv som har lagt opp til at «kunnskapsgrunnlaget (...) ikke er tilstrekkelig til at fagutrederne ønsker å ta standpunkt». Kommunen krever at NVE pålegger TK å utrede disse forholdene i tråd med miljødesignhåndboka, jf. også punkt 3.2.2 ovenfor. Kommunen mener det er svært tidsineffektiv om TK først skal pålegges å utføre en slik undersøkelse i medhold av standardvilkår når revisjonen er vedtatt. Det er nå revisjonen gjennomføres og for at de nye reviderte vilkårene skal inngi tillit til en miljømessig bedre regulering av elva for fremtiden, må også kunnskapen innhentes nå.

---

⁸ Høringsuttalelse datert 14. september 2017.

7 KULTURMINNER

TK skriver at selskapet ikke har funnet dokumentasjon på gjennomførte undersøkelser. Likevel legger selskapet til grunn at undersøkelser er gjennomført. Dersom det er tilfellet, vil det naturligvis være mulig å dokumentere dette. Dersom det ikke forefinnes slik dokumentasjon hos TK selv eller myndigheten, må det etter kommunens syn legges til grunn at slike undersøkelser ikke er gjennomført. Det bes om at NVE følger opp dette overfor relevant sektormyndighet som ledd i revisjonssaken.

8 MILJØ- /FISKEFOND TIL KOMMUNEN

Kommunens hovedmål med revisjonen er å bedre miljøforholdene. En del forhold vil ikke bli avbøtt og kommunen ser det derfor som aktuelt at det pålegges TK å innbetale til et fond som skal gå til å avbøte fremtidige skader og ulemper. Det understrekes at ulemper ved effektkjøring er årvisse og at det derfor bør settes vilkår om et fond som tar høyde for miljømessige ulemper minst 30 år frem i tid.

Kåfjord kommune understreker at TK i dag ikke har økonomiske forpliktelser ovenfor kommunen utover lov- og konsesjonspålagte ordninger. Forpliktelsen til isbryting i fjorden har blitt avløst gjennom avtale, slik at det nå er kommunen som bekoster isbryting i fjorden. Tatt i betraktning de mange ulemper allmenne interesser påføres gjennom reguleringen og som ikke kan avbøtes gjennom tiltak, mener kommunen at TK må tilpliktes å avsette et fond som kan brukes til avbøtende tiltak. Kommunen tar forbehold om å komme tilbake til dette punktet når NVE har foreslått avbøtende vilkår i sin innstilling til OED.

9 GUOLAS KRAFTVERK OG FORSYNINGSSIKKERHET I REGIONEN

Kåfjord kommune er enig i at Guolas kraftverk er et viktig kraftverk for forsyningssikkerheten i regionen. På side 39 i revisjonsdokumentet beskriver TK mulige framtidsscenarier. Kommunen stiller spørsmål om scenario B med høyere forbruk, og likevel lite ny fornybar produksjon, er et realistisk scenario. Kommunen har ikke selv kompetanse til å vurdere dette.

TK skriver at Statnett er tydelig på at det er viktig å beholde kraftverkets regulerkapasitet. Det er også vist til en e-post fra Statnett datert 1. april i 2016. Kommunen betviler ikke at svaret fra Statnett er korrekt, men ber om at e-posten forut for svaret fra Statnett legges frem, slik at kommunen kan være trygg på hvilke premisser svaret er basert på.

Kommunen viser videre til at forsyningssikkerheten og nettkapasiteten i regionen forbedres med nye sentralnettslinjer. Dette er også beskrevet i uttalelsen fra FNF Troms, og kommunen ber om at NVE vurderer dette på selvstendig grunnlag.

10 UNDERSØKELSER AV GRUNNVANNSSPEILET

Kommunen ber om at NVE pålegger TK undersøkelser av grunnvannsspeilet for å måle hvor mye grunnvannet har sunket i forhold til før reguleringen. Det er avgjørende å få avklart hvordan endringen i grunnvannsnivået påvirker det biologiske mangfoldet i og rundt elva.

11 GJENNOMFØRING AV BEFARING

Kommunen og de allmenne interesser ber om at befaringen som skal gjennomføres som del av revisjonen, planlegges sammen med kommunen, slik at den legges til tidspunkt og steder som illustrerer de virkningene reguleringen har for naturmiljøet og lokalsamfunnet.

Kommunen ber om å bli holdt orientert om videre saksgang og planlagt tidsforløp for den videre prosessen.

Dearyvuodaiguin/Med hilsen

Svein O. Leiros
ordfører
Tlf.: 777 19 231

Intern kopi:
Einar Pedersen
Gunn Andersen
Karin Karlsen
Kåre Pedersen

Ved all kontakt med avdelingen i denne sak, vennligst referer til saksnummer 2015/1111-30